HAK; Hätäkeskuslaitoksen lausunto Eduskunnan hallintovaliokunnalle julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022-2025

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Hätäkeskuslaitokselta lausuntoa Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2022-2025 (VNS 3/2021 vp). Kirjallinen lausunto pyydetään valiokunnan 26.5.2021 pidettävään kokoukseen.

Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaisesti Hätäkeskuslaitoksen toiminta ja suorituskyky turvataan tulevina vuosina. Hallitusohjelman mukaisesti viraston määrärahoja esitetään vuosittain lisättäväksi JTS-kaudelle 4,7 miljoonalla eurolla hätäkeskustietojärjestelmä ERICA:n kehittämisen ja ylläpitämisen turvaamiseksi. Lisäksi hallitus on päättynyt vuodesta 2023 alkaen menojen uudelleen kohdentamisesta, jossa eräitä kehysmenoja leikataan pysyvästi 370 miljoonalla eurolla. SM:n hallinnonalan osuus tästä on seitsemän miljoonaa euroa. Lopullinen kohdennus tehdään seuraavan JTS-valmistelun yhteydessä. Leikkaukset tulevat pienentämään Hätäkeskuslaitoksen tulevien vuosien määrärahoja.

Viraston tämän vuoden määrärahakehys on 60,048 miljoonaa euroa. JTS-kauden voimassa olevat vuosittaiset kehykset ovat;

2022 64,86M euroa,

2023 65,226M €,

2024 64,499M €,

2025 65,499M €.

Hätäkeskuslaitoksen tulevien vuosien lisämäärärahatarpeet liittyvät virastosta riippumattomien STUVE-kulujen kasvuun sekä päivystyshenkilöstön määrän vakiinnuttamiseen asetetulle minimitavoitetasolle (630 HTV).
Hätäkeskuslaitos on osana julkisen talouden suunnitelman (JTS 2022–2025) sekä TAE2022 valmistelua esittänyt tuleville vuosille vuosittaiseksi lisämäärärahatarpeekseen 3,2 miljoonaa euroa.

1. **Henkilöstömäärän vakiinnuttaminen asetetulle minimitavoitetasolle (1,9 M€)**

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket
hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI
etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG
fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112
www.112.fi

Sisäministeriö on asettanut Hätäkeskuslaitoksen henkilötyövuosien (HTV) minimitavoitetasoksi 630. Voimassa olevat määrärahakehykset eivät mahdollista saavuttamaan tavoitetason mukaista henkilöstömäärää. Hätäkeskuslaitos on esittänyt henkilöstökuluihin pysyvää 1,9M€ kehyslisäystä vuosille 2022–2025, jotta henkilöstön minimitavoitetaso olisi saavutettavissa ja hätäkeskuspalveluiden tuottaminen turvattavissa.

Esitetty määräraha mahdollistaisi päivystyshenkilöstön määrän lisäämisen noin kolmellakymmenellä. Pelastusopistossa koulutettavien hätäkeskuspäivystäjien koulutusmääriä on nostettu vuodesta 2019 alkaen. Tulevien vuosien koulutusmäärät vastaavat melko hyvin viraston arviota tulevien vuosien henkilöstötarpeista. Voimassa olevat määrärahakehykset eivät kuitenkaan mahdollista valmistuvien päivystäjien palkkaamista. Hätäkeskuslaitoksen operatiivisen henkilöstön alimitoitettu määrä on jo vuosia näkynyt erittäin korkeina sairauspoissaoloina sekä työterveydenhuollon kustannuksina. Henkilöresurssien vähäisyys heijastuu lisäksi suoraan viraston palvelutasoon sekä kansalaisten avunsaannin sujuvuuteen. Palvelutason notkahdukset näkyvät jo nykyisellään normaaliolojen häiriö- ja ruuhkatilanteissa sekä erityisesti kesäloma-aikoina hätäilmoituksen tekijöiden pitkinä odotusaikoina.

2. STUVE TOSI- maksut (1,3 M€)

Hätäkeskuslaitos on esittänyt vuosittaista 1,3M€ kehyslisäystä, jolla katetaan Suomen Turvallisuusverkko Oy:n (STUVE) hätäkeskustietojärjestelmää varten tekemät tietoliikenneväylien varmistusratkaisut ja käyttökustannukset. ERICA-hätäkeskusjärjestelmä on hätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten yhteiskäyttöinen tietojärjestelmä. TUVE-verkkoon on rakennettu moninkertaistettuja tietoliikenneratkaisuja, jotta hätäkeskustietojärjestelmän toiminnallinen luotettavuus voidaan taata. Lisäksi Erican käytöstä aiheutuneet tietoliikennekulut hätäkeskustoimintaan osallistuvien viranomaisten toimipaikoista tulevat Hätäkeskuslaitoksen maksettavaksi. Näihin kulujen syntymiseen taikka suuruuteen Hätäkeskuslaitos ei pysty vaikuttamaan.

Hätäkeskuslaitoksen osuus STUVE:n TOSI-maksuosuuksista on nousemassa merkittävästi. Suomen Turvallisuusverkko Oy on ilmoittanut, että TOSI-maksu nousee Hätäkeskuslaitoksen osalta vuoden 2022 yhteensä 1,3M €. Hätäkeskuslaitos ei voi vaikuttaa STUVE:n TOSI-maksuihin, koska keskitetty maksuosuus on siirretty laskutettavaksi vuosittain virastolta valtiovarainministeriön päätöksellä.

3. Voimassa olevien kehysten vaikutukset viraston toimintaan

Voimassa olevat kehykset eivät mahdollista tulevina vuosina nykyisen henkilöstömäärän ja palvelutason ylläpitämistä. Näillä on suorat vaikutukset hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten toimintaan sekä kansalaisten avunsaantiin.

Viraston kustannusrakenteesta johtuen esitetty määrärahavaje tarkoittaa käytännössä henkilöstömäärän vähentämistä nykyisestä, pahimmillaan lähes 25 henkilöllä. Vähennys on merkittävä huomioiden, että viraston henkilöstömäärä on nykyisellään selvästi alle asetetun minimimäärän.

Henkilöstömäärän nopea ja merkittävä vähentäminen tulisi merkittävästi heikentämään nykyisen kansainvälisestikin edistyksellisen hätäkeskusjärjestelmän toimivuutta ja palvelutasoa Suomessa. Hätäpuheluiden vastausajat ja viranomaisten yksiköiden hälyttämisviiveet kasvaisivat merkittävästi. Näillä olisi suorat vaikutukset yhteiskunnassa väestön avunsaantiin ja mm. väestön luottamukseen viranomaistoimintaa kohtaan sekä turvallisuuden tunteeseen.

Hätäkeskuslaitoksen määrärahatarpeet ovat erittäin pieniä huomioiden viraston keskeinen rooli sisäisen turvallisuuden kentästä sekä kansalaisten perusturvallisuuspalveluiden tuottajana. Hätäkeskustoiminnan sujuvuudella on suorat vaikutukset hätäkeskuspalveluita käyttävien viranomaisten, kuten poliisin, pelastuksen, sosiaali- ja terveystoimen palveluiden saatavuuteen.

Hätäkeskuslaitos katsoo, että viraston JTS-kauden kehyksiin tulisi tehdä vuosittainen 3,2 miljoonan euron lisäys, jolla varmistettaisiin Hätäkeskuslaitoksen toiminta ja suorituskyky myös tulevina vuosina.

Hätäkeskuslaitoksen johtaja Taito Vainio

Johtaja, hallinto-osasto Teemu Lehti

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Hätäkeskuslaitos 25.05.2021 klo 09:15. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Hallintovaliokunta, Hav@eduskunta.fi

Hallinto-osasto

25.5.2021

Tiedoksi

Jukka Aaltonen
Marko Nieminen
Tuovi Merkkiniemi

Hätäkeskuslaitos
Nödcentralsverket

hatakeskuslaitos@112.fi

Osoite
PL 112, FI-28131 PORI

etunimi.sukunimi@112.fi

Adress
PB 112, FI-28131 BJÖRNEBORG

fornamn.efternamn@112.fi

Puhelin | Telefon
+358 (0)295 480 112

www.112.fi